

2017-02-23
A2017/00437/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet

Medlingsinstitutet
Box 1236
111 32 STOCKHOLM

Uppdrag till Medlingsinstitutet för kartläggning av konflikter på arbetsmarknaden i situationer där arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal

Regeringens beslut

Regeringen ger Medlingsinstitutet i uppdrag att kartlägga och analysera förekomsten av konflikter på den svenska arbetsmarknaden i situationer där en arbetstagarorganisation vidtar stridsåtgärder mot en arbetsgivare som är bunden av ett tillämpligt svenskt kollektivavtal med en annan arbetstagarorganisation.

Kartläggningen och analysen ska omfatta:

- vilka typer av stridsåtgärder som varslas, i vilken utsträckning de löses ut samt vilka anledningar som anges till åtgärderna,
- en beskrivning av när situationer av detta slag uppstår och på vilka områden (sektorer, branscher, avtalsområden) sådana konflikter förekommer,
- omfattningen av sådana konflikter och tendensen över tid, och
- omfattningen av medling i sådana situationer och tendensen över tid.

Medlingsinstitutet ska också redovisa förekomsten av tvister i domstol när det gäller denna typ av stridsåtgärder och de argument som förs fram.

Medlingsinstitutet ska i arbetet med uppdraget ha en dialog med arbetsmarknadens parter.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 1 december 2017.

Bakgrund

Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på att parterna reglerar villkoren på arbetsmarknaden genom överenskommelser om löne- och anställningsvillkor. Rätten att vidta stridsåtgärder är grundlagsfäst i regeringsformen och gäller om inte annat följer av lag eller avtal. De närmare förutsättningarna och begränsningarna ifråga om stridsåtgärders lovlighet, om skadestånd för olovliga stridsåtgärder och om fredsplikt i kollektivavtalsförhållanden regleras främst i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet och i huvudavtal mellan parterna på arbetsmarknaden.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2017 uttalat att den svenska arbetsmarknadsmodellen ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad med goda förutsättningar för trygghet, utveckling, tillväxt och konkurrenskraft.

Den svenska arbetsmarknaden är fredlig i en internationell jämförelse. Med beaktande av att det finns cirka 680 kollektivavtal inrapporterade till Medlingsinstitutet är antalet konflikter på arbetsmarknaden mycket litet. Sedan Medlingsinstitutets tillkomst har antalet strejker per år aldrig överstigit 20. År 2015 gick endast 234 arbetsdagar förlorade på grund av arbetsmarknadskonflikter och i förbundsförhandlingar om kollektivavtal gick inte någon enda dag förlorad på grund av strejk eller lockout.

Från tid till annan uppstår dock konflikter i fall där arbetsgivaren redan är bunden av kollektivavtal. Syftet med uppdraget är att få en bild av i vilken utsträckning kollektivavtalsbundna arbetsgivare drabbas av stridsåtgärder.

Uppdraget ges för att få en bättre bild av förekomsten av sådana konflikter och med beaktande av att det bland Medlingsinstitutets uppgifter enligt förordningen (2007:912) med instruktion för Medlingsinstitutet ingår att ha

god överblick över förhållandena på arbetsmarknaden samt följa utvecklingen i Sverige och i omvärlden, särskilt i Europa, när det gäller löner, avtalsförhandlingar och arbetsmarknadslagstiftning.

På regeringens vägnar

Ylva Johansson

Hedvig Forsselius

Kopia till

Finansdepartementet/ ESA
Arbetsgivarverket
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO)
Sveriges Kommuner och Landsting
Svenskt Näringsliv
Tjänstemännens centralorganisation (TCO)